

A település értékei szakági besorolás szerint

01 Agrár- és élelmiszergazdaság

A kénező

Az Agro Rehab Nonprofit Kft. Karácsondi Majorsága

03 Épített környezet

Az Orczy kúria

A Szent Miklós templom

A plébániaépület

Az Ave Maria kápolna

A kálvária

A magtár épületek

04 Ipari és műszaki megoldások

A fából készült víztorony

05 Kulturális örökség

Barczy Mátyás karácsondi munkássága

Gönczy Pál karácsondi tevékenysége

Csiszár Dezső, a lónemesítő ezredes

Puky Miklós kormánybiztos munkássága

Dr. Fülöp Lajos életműve

Debrei Éva képzőművészeti munkássága

Kis József Karácsond szobrásza

Juhász István helytörténeti munkássága

Karácsondi Imre művészete

A Hősi emlékmű

Védett sírok és emlékművek a temetőben

A Malomkő emlékmű

A Kossuth szobor

A karácsondi Mikulásház

A szüreti népzenei találkozók hagyománya

A karácsondi vasutasélet emlékei

A karácsondi óvodai nevelés 100 éve

Tárgyi emlékek Karácsond múltjából

06 Sport

A karácsondi asztaliteniszezés 70 éve

07 Természeti környezet

A Barczy tó és környéke

08 Turizmus és vendéglátás

A Csókás birtok

A Karácsondi Lovasiskola

A kénező

01 Agrár-és élelmiszergazdaság

A kénező

3281 Karácsond, Szabadság út hrsz. 1511/1.kt.

Az 1930-as évek elején a földművelésügyi miniszter levélben szólította fel a községeket, hogy a terményeiket védjék meg a kártevő bogaraktól és a fertőző gombáktól. Körzetenként épüljenek zsisziktelenítő üzemek. 1934-re Karácsondon is megépült a létesítmény, eleget téve a felszólításnak, a lencse-, borsó- és bükköny-zsiszik ellen való kötelező védekezésre vonatkozó rendeletnek, mely továbbá kimondta, hogy az alább felsorolt községek területére, a közölt körzeti beosztás szerint állapítja meg, hogy a Karácsondi zsisziktelenítő körzethez tartozzon: Adács, Detk, Gyöngyöshalmaj, Gyöngyöshalász, Hevesugra, Ludas, Nagyfüged, Vámosgyörk és Visonta. Az 1939-es MTI által közölt adatok szerint a Karácsondi üzemhez és a körzetéhez már nem tartozik: Detk, Gyöngyöshalmaj, Hevesugra és Ludas.

A község vezetősége, valamint a szőlő- és gyümölcs termesztők között egyesség jött létre. A piacgazdaság megkívánta a Budapestre szállított termékek minőségének javítását és tartósítását, amelyet csak kénezzel lehetett megoldani. Az eladásra szánt termékeket a kénező helyiségbe rakták és cseppfolyós kénsavoldat párologtatással kezelték. A gyümölcsön megtelepedett fertőző gombákat és hüvelyesekre ártalmas bogarakat így pusztították el. A könnyen fertőződő hüvelyes termények, mint a bab, a borsó, a bükköny, a lencse és a szójabab tekintetében igen fontos volt a fertőtlenítés, hogy a jó minőségű élelmiszereket a termelők fertőzésmentesen, rövid időn belül jutassák el a vásárlókhoz.

A kénező több funkciót is betöltött. A gyümölcsök aszalására, tartósítására is a kénezőben került sor. A vetésre szánt hüvelyeseket ebben a helyiségben kéndioxidos levegővel kezelték. Permetezéshez a mérgező agyagokat a kénezőhöz tartozó betonkádban keverték és így adták tovább. A kénező a II. világháború után már nem működött. Mára az országban egyetlen hasonló építmény maradt fenn a karácsondi mellett.

2010-ben a Községvédő- és Szépítő Egyesület a kénezőt felújította és emléktáblát helyezett el rajta.

Zöldségtermesztés felsőfokon autistákkal és megváltozott munkaképességűekkel

01 Agrár- és élelmiszergazdaság

Az Agro Rehab Nonprofit Kft. Karácsondi Majorsága
3281 Karácsond, hrsz.1615/3

A majorságot 2007-ben alapította a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rend. A területen a Főkefe Nonprofit Kft. 2011 óta tartó mezőgazdasági tevékenységét 2014 őszén az Agro Rehab Nonprofit Kft. vette át.

A majorság Karácsondon, Gyöngyöstől 9 km-re a község határában található. A területet mindenfelől a természet határolja, szőlőültetvények, szántóföldek, halastó.

A majorság területén belül két épületet különíthetünk el, az egyik az autisták lakóotthona, a másik az Agro Rehab Kft. mezőgazdasági központja, ami egy zöldségfeldolgozó üzemet is magában foglal. Az üzem rendelkezik HACCP minőségbiztosítási tanúsítvánnyal, melynek lényege a minőségi termékek előállítása és az élelmiszer útjának nyomon követhetősége.

A Magyarok Nagyasszonya Ferences Rend irányítása alá tartozó lakóotthon feladata, hogy az önkiszolgálásra részben képes, de felügyeletre szoruló, autizmussal élő fiatalok részére biztosítson életkoruk, egészségi állapotuk és az önellátás mértékének megfelelő, egész életen át tartó ellátást, lakhatást.

Az Agro Rehab Kft. pedig foglalkoztatást biztosít a szabadföldi és fóliás termesztésben az autizmussal élő fiatalok, felnőttek és megváltozott munkaképességűek számára. A lakóotthon ellátottjainak több mint a fele áll a cég alkalmazásában. Összesen 12 autista fiatal és 28 megváltozott munkaképességű ember foglalkoztatása valósul meg szezonról függően a mezőgazdaságban.

A majorság területe 2016-ban 9,3 hektárral bővült bérlemény révén és ma összesen majd 20 hektárterületet foglal magába.

Két hektárnyi területen folyik szántóföldi termesztés, aminek egy része káposztával, másik része paradicsommal, csemegekukoricával és sütőtökkel kerül beültetésre. Egy 600 négyzetméteres automata működésű, fűtött fóliasátorban minden évben március hónaptól kezdődően leginkább paprikatermesztés zajlik, és egészen novemberig tart a termés betakarítása.

A 2015-ben megkezdett több száz millió forintos beruházásoknak köszönhetően ma már 6,2 hektár alapterületű blokkrendszerű vándor fóliaház felépítésére került sor. Ezekben évente kb. 600.000 fej kóser minősítésű brokkoli és karfiol termelése valósul meg. A kóser minősítést a Jeruzsálemi Vallási Bíróság adja.

A nemzetközileg is egyedülálló termés, fagyasztva kizárólag az Egyesült Államokban kerül eladásra.

A nagy beruházással és sok munkával előállított, a nemzetközi piacon is unikális, szuper-kóser termékek értékesítésével a majorság ma egy biztos szereplő a magyar élelmiszeriparban. Évről évre embereknek ad munkát és teszi jobbá a helyzetüket és életminőségüket.

Ha a falak mesélni tudnának...a hajdani Orczy kúria

03 Épített környezet

Az Orczy kúria

3281 Karácsond, Hősök tere 1.

Karácsond község szívében a XIX. század elején épült, földszintes, késő klasszicista, részben átalakított vidéki kúriaépület. Építtetője Orczy Lőrinc volt. Később itt élt Puky Miklós, az 1848/49-es szabadságharc kormánybiztosa 1880-tól egészen 1887 augusztusáig. Ezután a Komáromy család birtokába került eme robusztus, festői parkkal megáldott kastély. 1888-tól Anderle Róbert, nyugalmazott tábornok tulajdona volt, aki két szárnyrészt építtetett hozzá.

1912-ben Mattyasovszky Miklós és felesége vásárolta meg, leányuk Csiszár Dezsőhöz ment férjhez, az épületet pedig nászajándékba kapta meg az újdonsült házaspár 1921-ben. A háború idején hadifelszereléseket tároltak az épületben, 1944-ben már nem lakták a kastélyt. Az orosz katonák nyitatták meg és gőzfürdőt létesítettek benne. 1951-től működik ez a patinás épület művelődési házként, valamint ekkor nyílt meg Karácsond község jelenlegi könyvtára is, melynek megalapítása Dán Gyula nevéhez fűződik.

Az épület nyújtott téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregtetős, földszintes kúria. Főhomlokzatának közép tengelyében timpanonos portikusz, négy oszlopon, két szélén oromzatos oldalrozalit. A főhomlokzat csúcsa alatt virág minta, az épület sarkainál és a palástok felett motívumok láthatók.

Hajdan az épület belső helyiségeiben baloldalon egybe nyíló három szoba állt, mellette ebédlő és társalgó (kis szalon), benne zongora. Az épület nyugati részén két külön álló hálószoba, mellette dolgozószoba, benne könyvszekrénnel és íróasztallal. A folyosóról nyílt a fürdőszoba, mellette a padlásfeljáró, szomszédságában boltíves pincelejáró volt. A kastélyt egy kisebb angolpark vette körül. A park terebélyes fái között virágágyak és sétára alkalmas utak voltak. A kertet kerítés zárta körül: dél felől kőből készült magas fal határolta, közepén díszes vaskapuval, északról és keletről magas deszkakerítéssel. A kastélytól külön épületben került elhelyezésre a cselédlakás, a főzőkonyha, a mosókonyha, az éléskamra és a raktár. A kastélytól jobbra kapott helyet a magtár és az istállók, a szérűskertben a kút, mellette szalma-széna kazlak. Az épület mögött volt a gyümölcsösökert, benne egy kúttal, amelynek végében a kertész háza állt.

03 Épített környezet

A Szent Miklós templom

3281 Karácsond, Szent Miklós tér 1.

*„Ezt csak az angyalok tehették, ez az Isten uja,
ne cselekedjünk Isten akarata ellen!”*

A Szent Miklós tiszteletére emelt karácsondi templom Péter nevű papja, az 1332/37 pápai tizedjegyzék alapján évi 30 garast fizetett, e szerint jelentős egyházközségnek volt a plébánosa. Egyetlen időszakban 1720 és 1724 között látták el a falu egyházi teendőit Adácsról. Ebben az időben a templom már szűk volt és romos állapotú. Így Eszterházy Károly püspök nagyobb templom építését kezdeményezte. A tervek elkészítésével és az építéssel a gyöngyösi Quadri Kristóf építőmestert bízta meg 1770-ben, aki 1788-ra be is fejezte a munkálatokat. A község új, késő barokk stílusban épült római katolikus temploma a dombok alján, egy kis forrás mellett, meglehetősen mocsaras helyen áll.

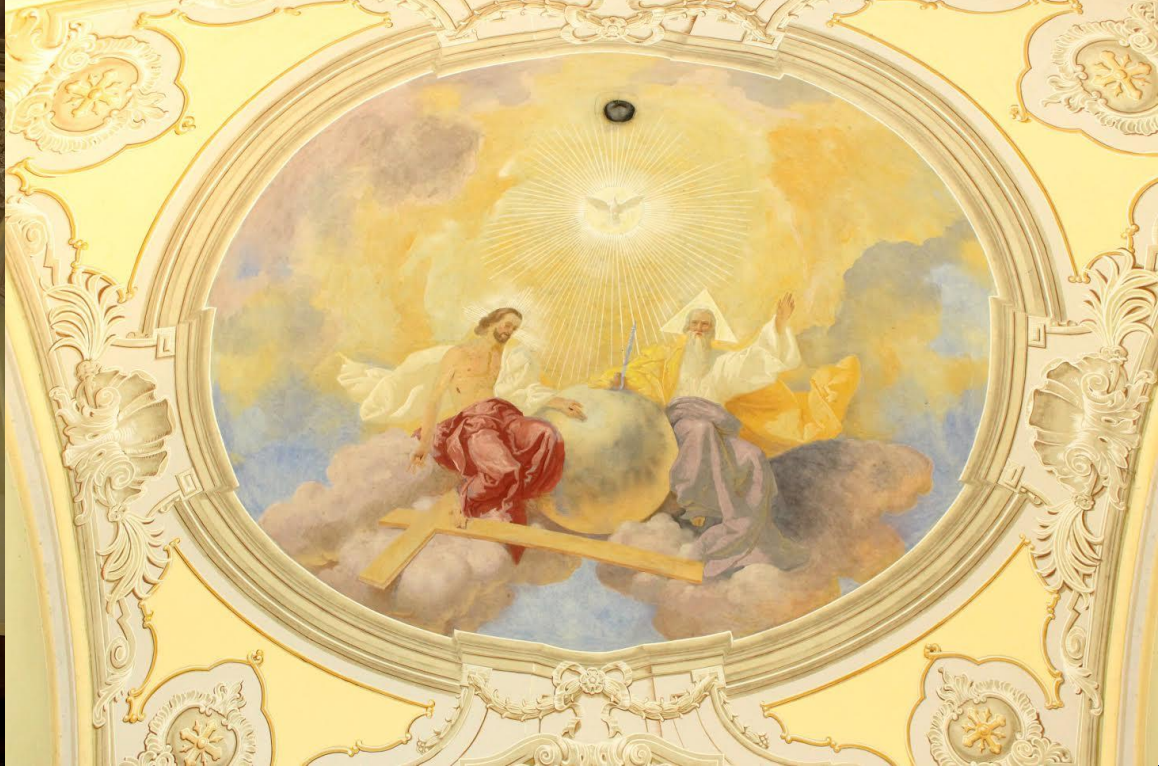
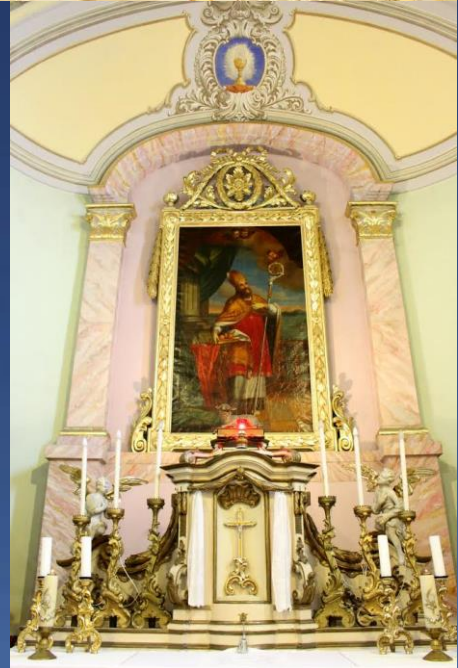
„Hogy miért nem a dombok valamelyikére épült? Annak nagy sora van! Az építkezéshez a régi rossz kis templomot le akarták bontani és a mai új templomot mintegy 100 méterrel odébb a dombtetőre szerették volna építeni. Oda is hordták az építkezéshez megvásárolt anyagokat, amikor nagy vihar tört ki és a dombokról lezúduló árvíz a mai helyére lesodorta a felhalmozott anyagokat. Nagy fáradtsággal és igyekezettel szépen visszahordták. Igen ám, de hamarosan jött egy hasonló vihar, s az építőanyagokat ismét lesöpörte a mai helyére. - Ez már Isten uja! - mondogatták az emberek - építsük hát a régi, szent helyre! Így épült tehát – az Isten rendelése szerint – templomunk a mai helyére.”
(Juhász István: Karácsond község évszázadai)

Az 1810-es canonica vizitáció során az érsek elrendelte, hogy a templom körüli mocsárban fakadó vizek elvezetésére csatorna épüljön. 1815-ben a templomot körülvevő csatorna el is készült. 1845. május 28-án villámcsapás következtében a templomtorony leégett. A nagyharang megolvadt a tűzben és megrepedt. Puky Miklós öntette újra saját költségén 1886-ban.

1907-ben szintén természeti katasztrófa érte a templomot, mely majd 100 év múlva, 2009 szeptemberében megismétlődött, mikor egy nagy vihar megemelte a templom tetőszerkezetét. Ekkoriban sokan feltették a kérdést, vajon milyen energiák működhetnek itt, mire figyelmeztetnek a természeti csapások. A helyreállítás és megerősítés során a templom 2014-ben új tetőfedést kapott, az egész templomot újra vakolták, a tornyát rézzel fedték és az intenzív talajvizet elvezették az út menti árokba. A munkálatokat pályázati forrásból, az érsekség támogatásából és a hívek adományából fedezték.

A templom berendezései közül a főoltár copf stílusú, a XVIII. század végéről való, a klasszicista keresztelőkút 1810 után készült.

A főoltárkép Szent Miklós püspököt ábrázolja. A község búcsúja december 6-án, Miklós napján van, amit ma is hagyomány szerint megünnepelnek.

A község legdrágább épülete

03 Épített környezet

A plébániaépület

3281 Karácsond, József Attila út 25.

A régi plébánia épülete 1808-ban épült. Az első paplak - elmondás szerint - egy szalmával fedett paticsfalú épület volt, mely romossá és lakhatatlanná vált. Karácsond patrónusa és földesurai elrendelték, hogy újjá kell építeni. 1806-ban Hunyady József kegyúr, a gyöngyösi Rábl Károly építő mesterrel kötött szerződést. A tervek elkészülte után meg is épült a plébánia épülete.

A plébániaház fala nyers téglából, nádfedéssel készült, benne káplán szoba és hittan terem volt. Az épületet 1852-ben még jó állapotban találta az érsekség mérnöke, viszont 1898-ra már a tetőzete is beázott, a falai omladoztak. Egyházi látogatás során szóba került egy új plébániaépület megépítése. A tervrajzokat 1928. június 22-én adták át. Az egri érsekségtől Bene Mihály helyi plébános kért pénzt az új építkezésre, de az csak kevés költséget vállalt magára. A kegyúri költségeket Beretvás Endre és családja nem vállalta, mert Gyöngyösön már teljesítette ezt az egyház felé, így a község lakosságát terhelte az építési költség.

Az érsekség a tervezést és az építést Fodor Károly gyöngyösi építőmesterre bízta.

Bene Mihály plébános kérte a mestert, hogy minden az eredeti tervek szerint készüljön el, így a plébánia lett Karácsond legértékesebb épülete.

1935-re az épület teljes befejezése megtörtént. Az épület késő barokk stílusú, falai kőből és égetett téglából vannak. Belső tereiben három szoba és egy közös nagy terem kapott helyet a foglalkozások megtartására. A bejárat mellett iroda helyiség, az épület alatt pince található. Az utcafronton a kerítés kőből és vasból készült.

Karácsondi rom. kath. parochia építkezés.
Alap és lábazati falak.

M = 1:50

Plebánia

03 Épített környezet

Az Ave Maria kápolna

3281 Karácsond, Szent István út 37.

Kápolnát építtetett szülőfalujának Szűcs Jánosné, Olga néni. A karácsondi asszonynak nemcsak egy régi álma valósult meg, hanem elhunyt férje végakarátának is eleget tett nagylelkű felajánlásával. Olga néni férje 2006. november 13-án infarktust kapott, és mivel a Szűzanya és a Jóisten életben hagyta, elhatározták, hogy hálából kápolnát építtetnek a temetőben.

Az AVE MARIA „hála-kápolna” az önkormányzat támogatásával végül az Időskorúak Szociális Otthonának udvarában épült fel, ahol együtt imádkozhatnak a község hívei és az idősek bentlakásos otthonának szépkorú lakói is.

A falu vezetése mindvégig támogatta az idős asszony tervét és nyomon követte, valamint segítette annak megvalósítását.

A Rózsafüzér Királynője tiszteletére épült Ave Maria kápolnát 2011. október 29-én adták át ünnepélyes keretek között. Dr. Ternyák Csaba egri érsek megbízásából Mándy Zoltán főesperes, pápai prelátus az egyház nevében megáldotta a kápolnát. Az esemény különlegessége volt, hogy Olga néni 80. születésnapját ünnepelte az átadáskor.

Karácsond Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2013 őszén „Karácsond Községért” kitüntetésben részesítette a településhez hűen ragaszkodó, a köz érdekében saját vagyonáról lemondó Szűcs Jánosné Olga nénit. Az emlékérem átadására 2013. október 26-án a kápolnában megtartott ünnepi szentmisét követően került sor.

A kápolna előljárója a helyi plébános, míg tulajdonosa és üzemeltetője az önkormányzat.

03 Épített környezet

A kálvária

3281 Karácsond, Szabadság út (temető)

„teljesen megfelelő, szép és becsületes munka”

A középkorban sok-sok keresztény zarándok látogatta a Jeruzsálemi keresztutat, főleg a ferences rendi atyák vezetésével. Ők „szent circulus”-nak, körjáratnak nevezték. Mivel nem kereshette fel minden hívő a Szentföldet, ezért a római Szentszék („Sedes Sancta”) megengedte, hogy másutt is állítsanak fel keresztteket és képeket, amelyek a keresztút jeleneteit ábrázolják, és azoknak, akik ezeken a felállított keresztutakon ájtatosságukat végezték, hasonló bűcsút engedélyezett.

A karácsondi temetőben lévő kálvária kőből és égetett téglából épült kis fülkés kápolnákból áll és a fő bejáratot szegélyezi. Jézus kereszthalálának egyes állomáshelyei műköből öntött magasdomborműveken jelennek meg úgy, hogy a kompozíció szinte teljes körplasztikává válik. A bejáratnál szemben a XV. fülkében a sírban fekvő Jézus szobra látható.

A temetőben lévő Kálváriát 1938-39-ben építették. Megrendelője a karácsondi Fehér (Hevesi) József, aki végrendeletében meghagyta, hogy vagyona nagyobb részéből épüljön kálvária a temetőben, készüljön 14+1 kis kápolna, benne a keresztutat bemutató domborművekkel.

Bene Mihály helybeli plébános a templom köré építtette volna, de a végrendeletben foglaltak szerint az örökösök ezt nem engedhették meg.

A stációkat megjelenítő alkotásokat egy budapesti vállalat készítette, melynek bélyegzője minden öntvényen szerepel. Elmondás alapján egy neves szobrászművész alkotásai alapján készültek az öntőminták. A kápolnák építését helyi mesteremberekre bízták. Készítőik, Fehér István kőműves, Gonda Sándor kőfaragó és Szorocsány Sándor lakatos mester. A domborműveket védő vasrácsok szintén Budapesten készültek. Az építkezést a fent idézett szavakkal az egri érsekség is elismerte.

A kálvária a római katolikus vallású települések és kegyhelyek egyik szent helye. A keresztútjárás a keresztúti ájtatosság gyakorlásának egyik színtere. Minden keresztény embernek ajánljuk, ha Karácsondon jár, tekintse meg a kálváriát, Krisztus szenvedéseinek útját a pilátusi ítélettől a sírba tételig.

Az első víztorony Karácsondon

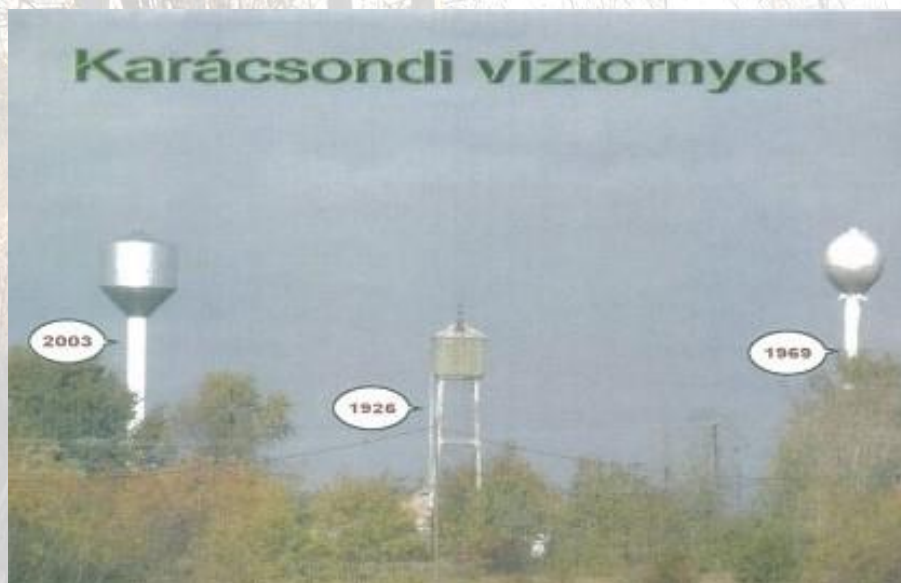
04 Ipari és műszaki megoldások

Víztorony 1926-ból

3281 Karácsond, hrsz.05/23

A víztorony a vízhálózat kiszolgálására épült nagyméretű víztartály, amit olyan magasan helyeznek el, hogy a gravitáció révén így kialakuló hidrosztatikai nyomás elegendő legyen a hálózat működéséhez. A víz a magasba emelés után a közlekedőedények elve alapján mozog tovább.

Karácsondon 1926-ban épült az első víztorony Kun András és Miklós tanyáján, a faluszélén. Az ott álló gémeskút vize már nem volt elegendő az állatoknak és gondozóiknak. Építettek egy vízhálózatot, majd egy beton oszlopon nyugvó vaskádát. A toronyban lévő kádát éjjel-nappal után lehetett tölteni, így mindig volt elegendő víz a tanyán.

A régi magtár épületek

03 Épített környezet

A magtár épületek

Az Olga Major Kft. magtára

3281 Karácsond, hrsz.0142/2

A Kun-tanyai magtár

3281 Karácsond, hrsz.05/29

A parasztgazdaságok legfejlettebb terménytároló építményei a magtárak. Az ország gabonatermelő vidékein a 18. század végétől létesültek az alapvetően azonos szerkezeti, funkcionális jegyeket hordozó termény- és élelmiszertároló épületek. Karácsond határában még ma is két szép, régi magtár épület áll. A kőépületet Mattyasovszky Miklós építtette birtokán az 1930-as évek elején. Később az állami gazdaság tulajdonába került. Az 1950-es évek elején itt folyt a begyűjtés. A rendszerváltást követően privatizálták és az Olga Major Kft. tulajdonába került. Máig is megőrizte szinte eredeti állapotát. A termény felhordó 1973-ban készült.

A „Kun-tanyaként” ismert területen található pilléres magtárépületet Beretvás Endre, az akkori földbirtokos építtette 1890-ben. 1920-ban került a Kun család tulajdonába és 1945-ig volt az övéké. Ezután itt alakult meg a község első termelőszövetkezete.

Karácsond szeretett papja, aki a kommunizmus áldozta lett

05 Kulturális örökség

Barczy Mátyás karácsondi munkássága

Barczy Mátyás 1923-ban született Mezőkövesden. Szorgalmas, jó megjelenésű és jó ésszel megáldott gyerek volt. A helyi Szent László Gimnáziumban érettségizett. Tanulmányai alatt eldöntötte, hogy a papi hivatást választja. Miután 1946. január 5-én Bene Mihály plébános meghalt, Barczy Mátyást választották a Karácsondi Egyház élére. Elődje után ő lett az iskolaszék elnöke és a Karácsondi Hitelszövetkezet elnöke is.

Nagy lendülettel kezdett az egyházi és közösségi munkákhoz. Nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy az ifjúságot katolikus szellemű valláserkölcsei nevelésben részesítse. A fiatalokat szigorral tanította a hitre, mégis nagyon szerették őt.

Barczy Mátyást jó szónoki tehetséggel rendelkezett, a karácsondi hívek a misék alkalmával a templomot és az előtte lévő teret is megtöltötték, hallgatva a plébános prédikálását.

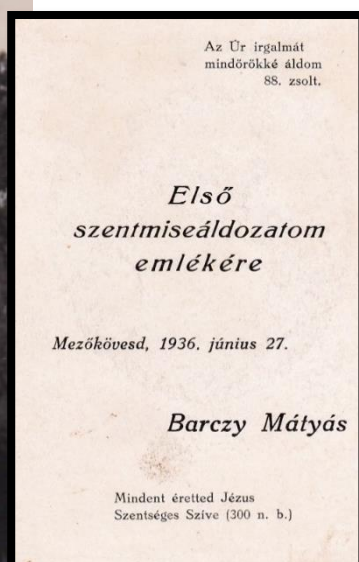
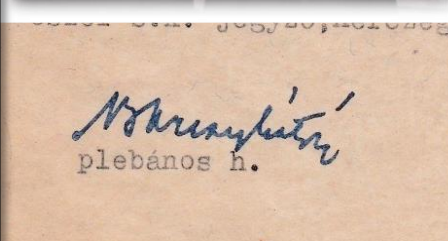
1948-ban a templom és a község megújításához fogott. Adományokat gyűjtött és megszervezte a templom festését, majd a temető rozoga kerítésének a felújítását szorgalmazta.

A templom festésekor javasolták a plébánosnak, hogy a templom körül lévő forrásokat egy tóba kellene összegyűjteni és a felesleget a „bügébe” elvezetni, így a templom falai kevésbé vizesednének. 1949-ben Barczy Mátyás szabályozta a templom körüli vizeket, majd újabb feladat megvalósításába kezdett. A templom régi orgonája a használattól és templom belső nedvességétől már használatlan lett, ezért Barczy Mátyás Angster József mester műhelyéből egy újat rendelt, melyet 1952-ben beépítettek a templomba.

Karácsondon érezni lehetett a pozitív változásokat, amit a kommunista rendszer nem nézett jó szemmel. A község egyes emberei a sikeres plébános ellen jelentéseket fogalmaztak meg és felsőbb utasításra megkezdtek az egyház és Barczy Mátyás elleni hadjáratot.

1952. június 2-án az AVH emberei vitték el a karácsondi parókiáról házvezetőnője és lánya szeme láttára. Koholt vádak alapján elítélték, meggyalázták és börtönbe zárták, ahol meg is kínozták. Szabadulása után először a mezőkövesdi egyháznál, majd Törökszentmiklóson kapott állást. Élete során cselekedeteivel bizonyította, hogy Isten hű szolgája volt. Karácsondon maradandó emlékeket hagyott maga után. A megépített tavat „Barczy tónak” hívják, a templom melletti ligetet pedig „Barczy erdőnek” említik az írások.

1983-ban érte a halál, sírja a mezőkövesdi temetőben található. A karácsondiak a mai napig elzarándokolnak a példát és szeretetet adó papjuk sírjához.

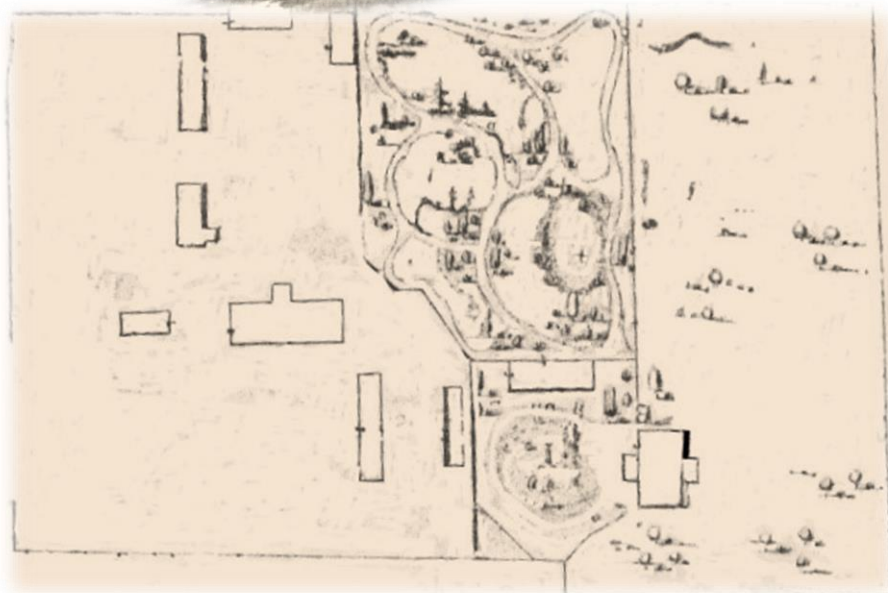
Gönczy Pál élete Karácsondon

05 Kulturális örökség

Gönczy Pál karácsondi munkássága

Gönczy Pál szabadidejének nagyrésztét karácsondi kastélyában és hozzá tartozó birtokán töltötte. Pedagógus volt, a magyar népoktatásügy kiemelkedő képviselője, az MTA tagja. Debrecenben végezte el a gimnáziumot. Együtt járt iskolába Arany Jánossal. Népiskolai tanító, majd házi nevelő volt. Igazgatója volt annak az 1852-ben megalapított fővárosi magán nevelőintézetnek, melyből 1859-ben budapesti református gimnázium vált. Igazgatósága alatt az iskolában tanított Csengery Antal, Brassai Sámuel, Gyulai Pál, Török Pál, Székács József. 1867 után a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tisztviselője, majd Trefort Ágoston minisztersége alatt a népoktatással foglalkozó ügyosztály vezetője, majd államtitkár volt. Az ezzel kapcsolatos tanterveket, rendeleteket ő dolgozta ki. Közvetlen vezetése alatt állt 64 tanfelügyelői hivatal, 24 tanítóképző intézet, 1500 iskola. Nagy érdemeket szerzett az iskolák anyagi helyzetének megalapozásában, az iskolai épületek létesítésében. A Magyar Földrajzi Társaság egyik alapító tagja, rövid ideig a Fűvészkert igazgatója, ahol ezernél több facsemete ültetésével járult hozzá a kert újjászületéséhez. Karácsondi gazdasága igazi mintagazdaság volt, borai híresek, s máig példamutató az általa végzett tevékenység a gazdálkodás és szőlészet terén. Karácsondi kastélyának kertje az ország egyik leggyönyörűbb rózsás kertje volt. Ha egy „újabb fajtának” hírét meghallotta, egyetlen rózsáért képes volt elmenni Londonba is. Nyugalomba vonulását követően sem pihent. Újult erővel munkálkodott családjának karácsondi birtokán és képviselőként közel tíz éven át a település irányításában is részt vett. Karácsondon több ezer eperfa csemetét nevelt. 1892 elején influenza támadta meg, s néhány nap alatt végzett vele. Január 10-én hunyt el karácsondi birtokán.

Halálának 100. évfordulójáról 1992-ben ünnepélyes keretek között emlékeztek meg róla Karácsondon. Az évfordulón utcát neveztek el a korszakalkotó pedagógusról, a példamutató gazdálkodóról. Ma már Karácsond katolikus általános iskolája is az ő nevét viseli.

Horthy lónemesítő ezredese

05 Kulturális örökség

Csiszár Dezső, a lónemesítő ezredes

Nemes Vitéz Csiszár Dezső Győző 1921-ben Mattyasovszky Klára kisasszonnyal kötött házassága révén vált karácsondi földbirtokossá. Nászajándékba kapták az úrilakot a község szélén, és a hajdani Orczy kúriát a falu központjában. Életüket a faluszéli birtokon álló kastélyban élték.

Csiszár Dezső 1887. augusztus 18-án született Tornán. Katonai pályára vitte életútja. Az I. világháború kitörésekor nevét már tudása és kitartó szorgalma tette ismertté. Szolgálatá elismeréseként őrnagyi rendfokozatot kapott. Többszöri dicséretben részesült és 1923-ban vitézi rangra terjesztették fel. Nemes Vitéz Csiszár Dezső rendszeresen vett részt lovaival kiállításokon, versenyeken. Több hajtó-és akadályversenyen személyesen indult, és többet meg is nyert. Beosztottjait és saját magát rendszeresen edzette, sikerre emelve ezzel a magyar lovassportot. 1929-ben a jászberényi méntelep parancsnoki beosztásával bízták meg. Itt működött a Magyar Királyi Állami Méntelep, melyet parancsnoki beosztásban 15 évig irányított. Nevéhez országos kiállításokon elért eredmények figyelemre méltó sikerei fűződnek. Legnagyobb egyéni sikerét 1930-ban, a Békéscsaba-Szolnok távhajtóverseny győzteseként könyvelhette el. 1938-ban Horthy Miklós kormányzó ezredessé léptette elő. 1940. augusztus 18-án megkapta az I. B osztályú Tiszti Szolgálati Jelet, mint méneskari ezredes. 1941. november 1-jén nyugállományba helyezték. 1943-tól az újjászervezett Országos Lótenyésztés Észak-Magyarország Kerületi Parancsnokság parancsnoka lett.

1948-ban a Földművelési Minisztérium Lótenyésztési Főosztály felügyelőjének nevezték ki. 1952-től már csak a gyöngyösi méntelep körzetében, mint törzskönyvezési előadó dolgozhatott. 1954-ben szolgálatát felmondták. Karácsondon államosították a család maradék vagyonát, és feleségével együtt kényszerítették őt a kastély és a birtok elhagyására, miután egy romos épületbe költöztek.

1956-ban részt vett a pesti harcokban meghalt karácsondi fiatal, Varjú Sándor temetésén, majd a sírnál ezredesként tisztelgett a hősi halott emléke előtt.

1958. október 18-án hunyt el Karácsondon. Végakarata szerint ezredesi ruhájába öltöztették és kardját mellé helyezték a koporsóba. A halottaskocsit az ezredes úrtól vásárolt lovak húzták, amelyek mindenki csodálatára a koporsó földbetételekor két lábra állva nyerítették...elment egy igazi jó magyar gazda.

1887 – 1958

Puky Miklós, a karácsondi kormánybiztos

05 Kulturális örökség

Puky Miklós '48-as kormánybiztos munkássága

1848-ban Heves megye képviselője az Országgyűlésben, majd Kossuth Lajos bizalmából Heves vármegye kormánybiztosa. 1849-ben Komárom kormány- biztosaként állt helyt a város élén.

Puky Miklós 1806. november 5-én született Káván. A szabadságharc leverése után bujdosni kényszerült. Sikerült kiszöknie az országból. Az osztrák vérbíróság Puky Miklóst kötél általi halálra ítélte, s ezt 1851. szeptember 21-én távollétében jelképesen végrehajtotta.

1851-ben Genfben telepedett le és egy Pfeffer nevű emberrel könyvnyomdát alapított. Itt nyomtatták ki 1864-ben Horváth Mihály 25 év Magyarország történetéből és 1865-ben a Magyarország függetlenségi harca című könyveit.

1867-ben amnesztiát kapott és hazatért. 1880-tól karácsondi birtokára vonult vissza, amit részben genfi nyomdavállalkozása hazahozott jövedelméből vásárolt. Megvásárolta az Orczyak ott lévő birtokát. Udvarháza a község közepén volt. Ehhez, mint külső birtok kapcsolódott egy tanya.

Az idős politikus nagy tiszteletben élt Karácsondon. A községi képviselő-testület tagja lett. Részt vett a községi tűzoltó egyesület megalakításában, melynek tevékeny irányítója lett. Elismerésül tiszteletbeli tűzoltónak választották meg.

A község akkori érdemes jegyzőjével, Polyák Sándorral barátságot kötött. Polyák Sándor volt a tűzoltó egyesület főparancsnoka, aki külön is megemlékezett Puky Miklós érdemeiről.

Karácsondi kastélyában gyakran meglátogatta Puky Miklóst egykori emigránstársa és jóbarátja, Irányi Dániel, a függetlenségi és 48-as párt nagynevű vezére. Együtt rendezgették emlékirataikat, amelyet 1885-ben adtak ki „Komáromi Emlékeim” címmel. Puky Miklós Genfből Karácsondra hozta a Teleki-féle iratcsomót, amit ifjabb Puky Miklós őrzött tovább, majd Irányi Dánielnek adta át.

Milyen tisztelt Hazafi!

személyi hívtatással, szállt fel: hogy még sokan, nagyban
sokig, és tisztán, és így, meg a maguk, majd, hazafi, és
sok, nekünk, együtt, még, mindig, és, mindig, és!

Egyedben 1886. november 25-én

1886 november elején ünnepelte meg hozzátartozói és barátai körében 80. születésnapját Karácsondon. Egykori képviselő és menekülttársa Irányi Dániel köszöntötte. Az ünnepelt testi és szellemi erejének birtokában volt. Az egri közgyűlésen is megemlékeztek 80. születésnapjáról. Puky Miklós 80 éves születésnapja és névünnepe alkalmából egri tisztelői 1886. november 25-én száz aláírással ellátott iratban adtak kifejezést szeretetükről, minden magyar szív által mélyen érzett hazafiúi kegyeletükről.

Felkészülve érte a halál 1887. augusztus 23-án délután 2 órakor. Cserevnyák Gyula községi orvos halála okának végelgyengülést állapított meg.

Halálával a nemzeti önállóság és függetlenség megingathatatlan harcosa távozott el az élők sorából. Temetése ügyében felesége Dapsy Klára intézkedett. Gyöngyösön a református egyháznál bejelentette férje szándékát, hogy nem kíván szertartásos temetést. Így is temették el, kívánságának megfelelően.

Puky Miklós úgy rendelkezett, hogy a tíz legszegényebb karácsondi embert öltöztessék talpig feketébe és azok vigyék ki koporsóját a sírhoz. Testét fehér lepedőbe csavarják, kedvelt parkjában egy nagy diófa alá temessék. Koporsója egyszerű gyalulatlan fa legyen. Síremléke jelképezze kettétört életét.

Sírjánál - az egyházi szertartás mellőzésével - a vármegye főjegyzője Zalár József mondott búcsúbeszédet. „Megrendülve méltatta hazaszeretetét.” Temetésén megjelentek az akkori legkiválóbb szabadkőműves páholyok küldöttei is. Ez a különös temetés nagy pompával ért véget.

Puky Miklóst 1954-ben exhumálták. Így derült fény arra, hogy vele temettek el egy impregnált iratcsomót, mely az akkori orvos szerint még olvasható volt. Dr. Horváth Endre orvos javaslatára ezt az iratot visszatemették a hamvak mellé. Hamvait egy újabb dupla koporsóba zárták és a községi temetőben temették el. 1983. március 15-re állították helyre, amikor ünnepség keretében koszorút helyeztek a 48-as kormánybiztos sírjára.

1987-ben, Puky Miklós halálának 100. évfordulója alkalmából, a írott és emléktárgyaiból Juhász István, Karácsond helytörténésze kiállítást rendezett. Az eseményen a Puky család akkor élő tagjai is jelen voltak. Dr. Für Lajos történész ünnepi beszédet mondott, melyben méltatta Puky Miklós hazafias cselekedeteit.

05 Kulturális örökség

Dr. Fülöp Lajos életpályája

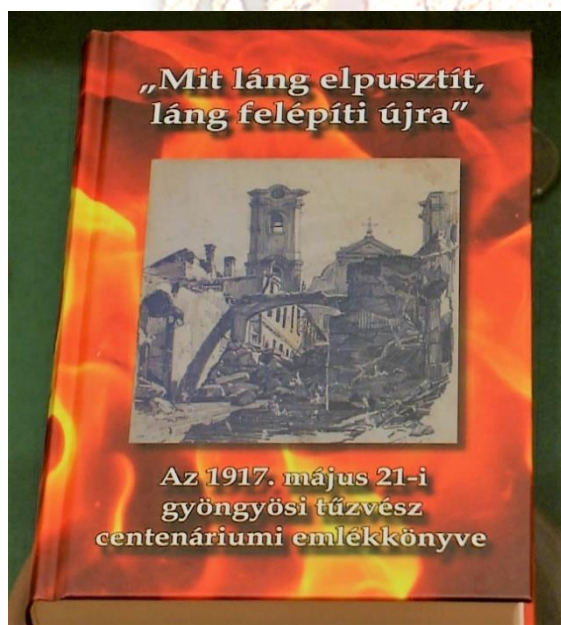
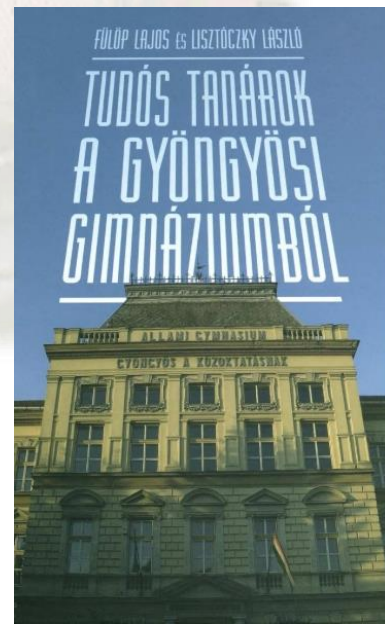
Dr. Fülöp Lajos Karácsondon született kisiparos családban 1932. aug. 19-én. Édesapja: Fülöp Ferenc, édesanyja: Vincze Róza. Általános iskolai(1938-1942) és gimnáziumi tanulmányait (1942 – 1950) Gyöngyösön végezte, de a nyarakat rendszerint szülőfalujában töltötte. 1953-ban az Egri Tanárképző Főiskolán, magyar-történelem szakon szerzett oklevelet, majd a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen tanult tovább. Ott diplomázott 1956-ban, és ott doktorált 1960-ban.

Pályáját a hatvani Bajza József Gimnázium tanáráként kezdte (1956-1957), majd a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnáziumban tanított (1957-1966). 1966-tól 1976-ig a gimnázium igazgatója volt. 1977-ben az Országos Pedagógiai Intézet magyar nyelvi tanszékének vezetőjévé nevezték ki. Munkaköréből eredően országos szakfelügyelői feladatot is ellátott. Utána 1981-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem Mai magyar nyelvi tanszék tanáráként dolgozott tovább. 1987-ben a Szófiai Állami Egyetem vendégtanára. Az egyetemen elsősorban leíró nyelvtant, nyelvművelést, stilisztikát, nyelvjárást és az anyanyelvi nevelés módszertanát tanította. Szerkesztette a *Magyartanítás* és az *Édes Anyanyelvünk* iskolai rovatát. Tagja volt az MTA Anyanyelvi Oktatási Munkabizottságának, a Helyesírási Bizottságnak és ma is tagja a Magyar Nyelvtudományi, a Magyar Irodalomtörténeti, a Magyar Néprajzi és a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaságnak.

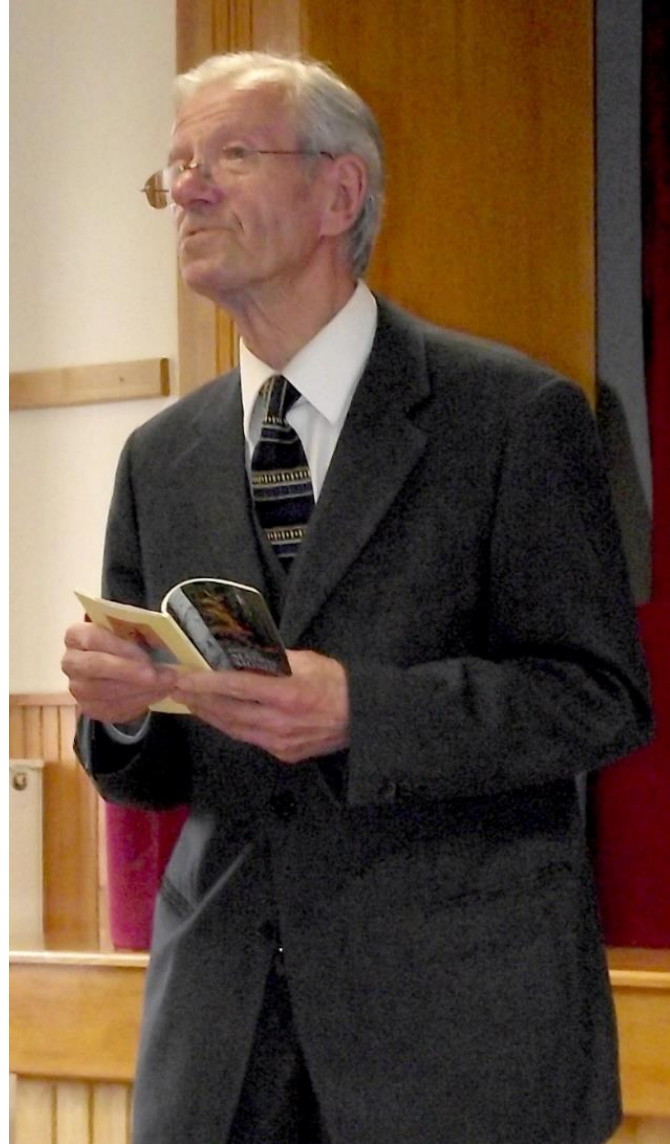
Szakirodalmi munkássága: 40 könyve és különböző folyóiratokban mintegy 500 cikke, tanulmánya jelent meg. Közülük a legfontosabbak felsorolását lásd az *Emlékkönyv Fülöp Lajos nyolcvanadik születésnapjára* című kiadványban.

Budapestre költözésével a Mátraaljával, Gyöngyössel való kapcsolata nem szakadt meg. Gazdag tudományos munkásságával elsősorban szülőföldjét szolgálja. *Mátrai monológ. Versek és műfordítások* című kötetét 2013-ban adta ki. Erről a következőket írja önéletrajzában: „*A versírás számomra önkifejezés, gondolataim, érzelmeim, akaratom megnyilvánulása. A versben és műfordításban - Baudelaire szerint – a költő kénye-kedvére lehet önmaga és másvalaki. Nagyobb a szabadsága a nyelvi eszközök és szabályok felhasználása terén is. A líra a legszubjektívebb, legvonzóbb és legizgalmasabb műfaj.*”

Fülöp Lajos szülőháza ma is áll Karácsondon, és mind a mai napig szívesen látogat a településre, ahol nagy tiszteletnek és szeretetnek örvend.

Fülöp Lajos
**MÁTRAI
MONOLÓG**

Debrei Éva, Karácsond festője

05 kulturális örökség

Debrei Éva művészeti munkássága
3281 Karácsond, Szabadság út 108.

Önvallomás:

„1958. november 15-én Gyöngyösön születtem.

Gyermekkorom óta Karácsondon, Gyöngyös mellett egy kis faluban, a Mátra hegység lábánál élek. Gyermekkorom óta jelen van életemben a rajz, a festészet, az írás, a költészet. 2001 tavaszáig gazdasági területen dolgoztam, így mindaddig csupán hobbiként műveltem ezeket. Ekkor vettek erőt rajtam azok a betegségek, melyek aztán Debrecenbe a DOTE Klinikára száműzték. 2002-től rokkantnyugdíjas vagyok. Vallom, hogy az élni akarás, a hit csodát tud tenni! Rajzolás, festés, költészet komolyabban ekkor kezdtem foglalkozni. Számomra a festészet, az írás, a költészet maga az élet. Alig van nap, hogy ne fognék ecsetet vagy tollat a kezembe.

Csendéletek, tájképek, portrék kerülnek le a festőállványomról. Olajjal, akrillal festek kasírozott vagy feszített vászonra. A realitás talaján maradok, de impressziókkal megtűzdelt vagy fantáziával átformált alkotásaim születnek.

Tanultam Fenekovács László grafikusnál, képezem magam a Képzőművészeti Lektorátus szabadegyetemi foglalkozásain, öt éve Dudás Gyula nagybányai festőművész, tanár a mesterem.

2004-től zsűrizik alkotásaimat a Képzőművészeti Lektorátuson, illetve az Országos Képző- és Iparművészeti Társaság zsűriztetésein, mely társaságnak 2006 óta vagyok tagja.

Tagja vagyok továbbá a Gyöngyösi Műhely alkotóközösségének és a nyíregyházi kezdeményezésű Kulturális Magyar Nemzeti Szalonnak.

Több mint 60 önálló és közel 70 közös kiállításom volt eddig. Országos vándorkiállításokon is részt vesznek munkáim.

2004 októberében Norvégiában az Oslói Galériában került kiállításra néhány alkotásom. Festettem két oltárképet a Hevesi Idősek Otthonában létesített kápolnába. Mária mennybemenetelét 2006-ban, 2009-ben pedig Szent Erzsébetet a Nagyfügedi templom főoltárképét.

A gyöngyösi Gróf Kohári Étterem névadójának portréja és az étteremben található valamennyi alkotás az én munkám.

Gyöngyösön az idősek otthonában állandó kiállításom van 2005-től. Nemzetközi alkotótáborokban veszek részt.

Díjaim:

- Velencei-tavi országos festőverseny zsűri és közönségdíja (2007-2008)
- Pusztamonostori festőverseny zsűri díjai (2009-2010-2011)

Publikációim és festményeim fotói megjelennek a Nyírségi Gondolat című független közösségi magazinban. A nyíregyházi antológiában verseim mellett festményeimről készült fotók is láthatók. 2009-től tagja vagyok a Magyar Újságírók Közösségének.”

Kis József, aki alkotásaival szépíti Karácsondot

05 kulturális örökség

Kis József Karácsond szobrásza
3281 Karácsond, Hunyadi út 32.

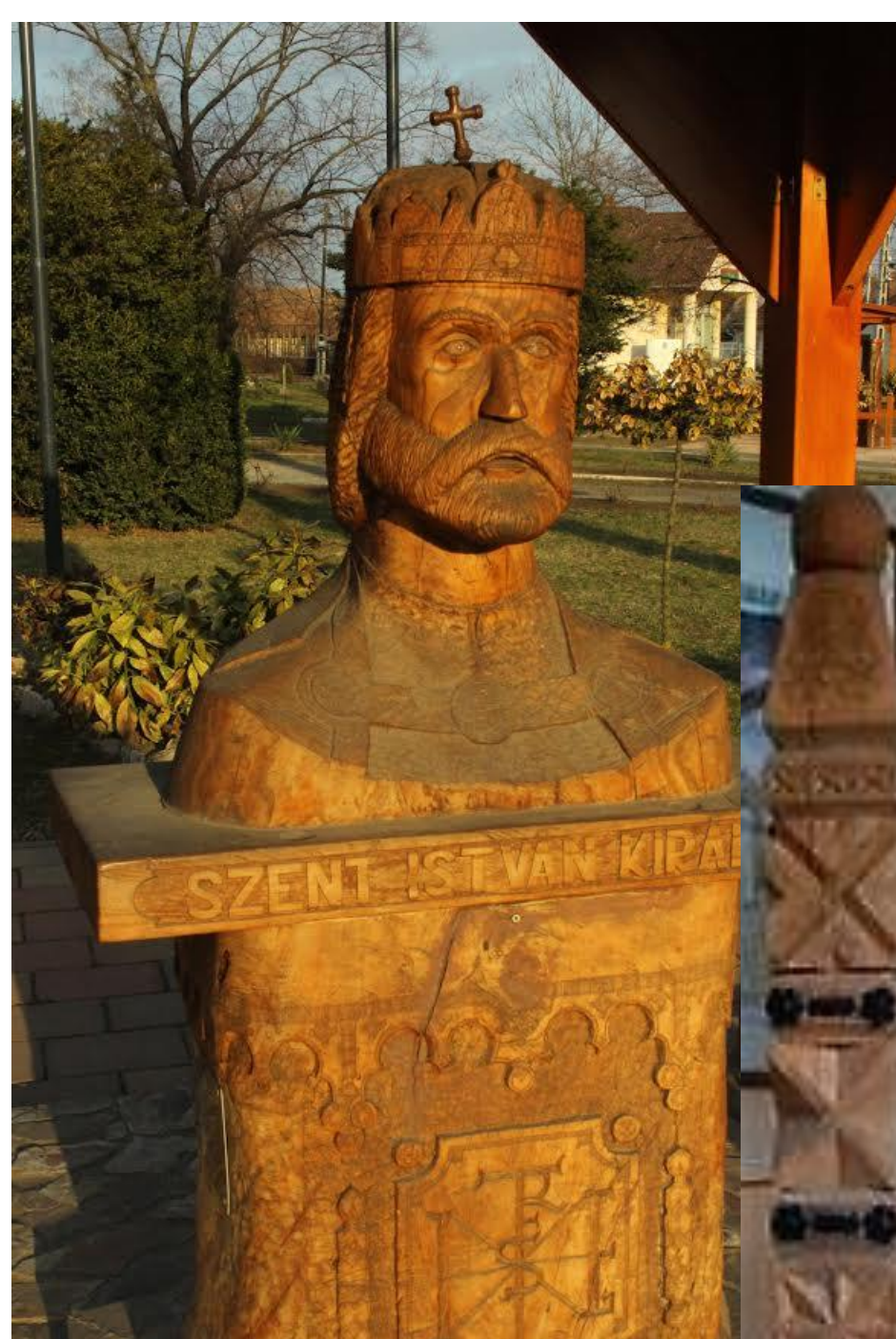
Kis József 1946. augusztus 24-én született Gyöngyösön. Születésétől fogva Karácsondon él. Édesanyja után a Györki, édesapja után a Kasznár nevet kapta a karácsondiak részéről. Tanulóként dolgozott Rajnóki Laci bácsi lakatosműhelyében. Egy munkahelye volt, 1963-tól 2004-ig Gyöngyösön a Váltógyárban dolgozott lakatosként. 2004-ben onnan ment nyugdíjba.

Már gyermekkorától érdekelte a művészet, mindig is szeretett rajzolni, alkotni. Életét és szabadidejét azóta is hobbijainak szenteli. Precizitása, tervezőkészsége alkotásaiban is megmutatkozik. A rajzoláshoz, festéshez, faragáshoz szükséges ismereteit autodidakta módon sajátította el, bár már az általános iskolában mélyre ható tapasztalatokat szerzett tanára, László Ferenc útmutatása által, aki felkeltette művészet iránti érdeklődését is. Kiterjedő művészeti ismerete, egyaránt megjelenik az alapanyag megválasztásában és az általa felhasznált formákban, motívumokban.

A kezdeti grafikák és festmények után egy merőben más anyaghoz és technikához fordult, mely egy másfajta kifejezési móddal párosult. A kétdimenziós alkotásokat a felületből kiemelkedő domborművek követték, melyek technikájukból adódóan egy újfajta mélységérzetet teremtettek. Ezeket egyaránt rézlemez és fa felhasználásával készítette. A reliefek mellett a kisméretű körplasztikák is megjelentek, valamint újabb anyagokat próbált ki, úgy, mint a márvány és a bőr. Alkotásai méretileg is változatosak, találunk köztük egy kézben könnyedén elférő kisplasztikát valamint az életnagyságot meghaladó büsztöt is. Jellemzően nemcsak az anyagból kívánja kibontani az ábrázolni kívánt formákat, hanem komoly precizitást igénylő strukturális alkotásokat is szívesen megtervez és létrehoz. Figurális alkotásait is szívesen ötvözi ornamentális vagy éppen geometrikus minták sorával.

Alkotásainak inspirációjaként a 19. századi magyar festészet nagyjainak munkásságából, Makovecz Imre és Kós Károly népművészetet integráló épületeiből; Szervátiusz Jenő és fia, Szervátiusz Tibor szobraiból; valamint a magyar népművészet elemeiből táplálkozik. Alkotásaiban megjelenő formák, elemek mind-mind az elődök általi inspirációján alapszik, melyeket a saját nyelvére lefordítva, személyes tapasztalatát beleépítve kívánja megjeleníteni. Kreativitása az otthoni környezetben számos módon megmutatkozik.

Kezének nyomai, különböző munkái Karácsondon, és még a környékbeli településeken is fellelhetőek. A község közintézményeiben egyaránt megtalálhatóak alkotásai, emellett pedig a falu több pontján, közterületen is láthatóak azok. A Gönczy Pál Katolikus Általános Iskola földszintjén kapott helyet az iskola névadójának portréját ábrázoló márványtábla, valamint egy kopjafa. A Polgármesteri Hivatalban fából faragott Karácsond címer található. A temetőben háborús emlékmű látható, valamint a Hősök terén található a 2012-ben készített Szent Istvánt ábrázoló mellszobor, s ehhez közel kapott helyet a 2016 decemberében felállított, a hősök emlékére készített alkotása is. Keze munkáját dicséri továbbá a Szabadság út mellett felállított, 2016-ban készített kettős kereszt is. Ezenkívül több alkalommal készített, faragott Kis József címert, templomot és településünkhöz köthető motívumokat ábrázoló fadomborműveket is.

Hogyan lett a kíváncsi kisinásból helytörténész

05 Kulturális örökség

Juhász István helytörténeti munkássága

3281 Karácsond, Hunyadi út 5.

Juhász István 1944-ben született Karácsondon, azóta is itt él a községben és a mai napig kutatja a település múltját, írja történetét. Nem véletlen tehát, hogy 2016-ban a község önkormányzata rábízta a települési értéktár bizottság elnöki tisztségét.

Már gyermekkorában szívesen hallgatta szülei, rokonai elbeszéléseit az itt élő emberekről, birtokosokról, kastélyokról. Inas éveiben, melyeket szintén Karácsondon töltött, bővült a mesélők köre, és a szaporodó történeteket a kíváncsi kisinás már le is jegyezte. A község múltja, az emberek emlékeiben élő hagyományok iránti érdeklődése nem szakadt meg az ipari iskola és gimnázium elvégzése után sem. Miközben a helyi állami gazdaságban, majd a gyöngyösi parkettagyárban dolgozott, szabadidejét kutatással, jegyzeteléssel töltötte.

Példaképe és mentora a Mátra Múzeumot megalapító Nagy Gyula muzeológus volt. Ő biztatta további kutatásokra, segítette a levéltári anyagok közti eligazodásban, az összegyűjtött anyagok publikálásában. Ezt követően helytörténeti íásaival több heves megyei néprajzi pályázaton vett részt, ahol három alkalommal ért el III. helyezést. Történelmi pályázatokon is részt vett, ahol legnagyobb sikerét Puky Miklós kormánybiztos életének feldolgozásával érte el, kiemelt I. díjat nyert. Azóta több kiadványa jelent meg saját kiadásában Karácsond történeti, néprajzi emlékeiről, melyek közül három könyve 500-500 példányban, egy pedig 50 példányban jelent meg.

Ő az, aki megőrzi a fiatalabb generációk számára a település emlékeit, feltárja gyökereinket, pótolhatatlan kincsekkel gazdagítva ezzel olvasóit és szeretett szülőfaluját.

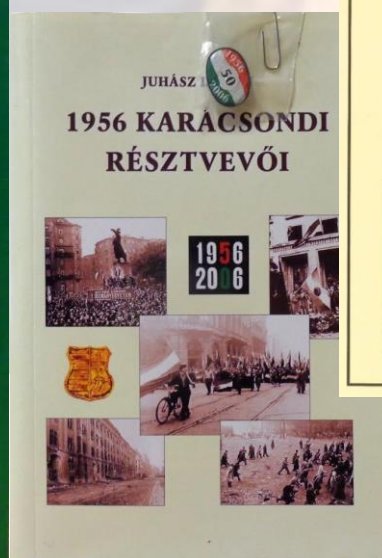
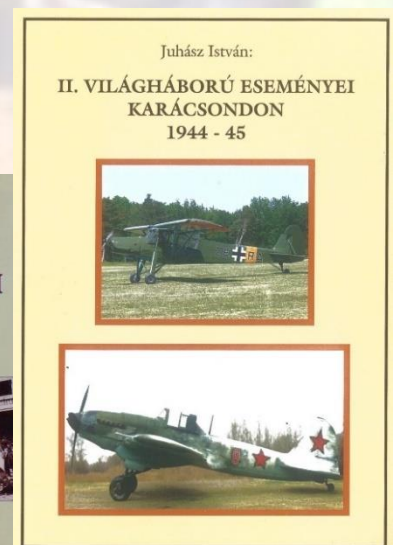
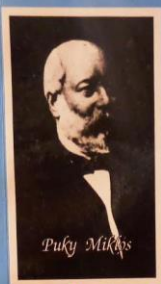
Eddig megjelent kiadványai:

Egy 48-as kormánybiztos élete (1806-1887) Karácsond, 1986. illusztrált, 113 oldal

Karácsond község évszázadai 1323-1960 Karácsond, 2004. illusztrált, 257 oldal **1956**

karácsondi résztvevői Karácsond, 2006. illusztrált, 47 oldal **A II. világháború eseményei**

Karácsondon 1944-45 Karácsond, 2014. ill. 118 oldal

Puky Miklós

JUHÁSZ ISTVÁN:

EGY 48-AS KORMÁNYBIZTOS ÉL

Karácsond hűséges művésze, Karácsondi Imre

05 Kulturális örökség

Karácsondi Imre művészete

3281 Karácsond, Nagy Imre út 3.

Karácsondi Imre Pécelen született 1954. május 25-én Németh Imre néven. 1956-ban költözött szüleivel Karácsondra és azóta is hűséges lakója, amit azon kívül, hogy itt él és itt alkot, az is bizonyítja, hogy a település nevét választotta vezetéknevének.

Postaforgalmi végzettséget szerzett, majd költő lett, aztán író, publicista, kritikus, esszéista, primitív másoló, népi gyökérverő és digitális fényfestőművész. Háza a község talán legrégebbi eredeti állapotában megmaradt parasztháza, melynek berendezési tárgyai is a régi kort idézik, mégis harmonikus egységet alkotnak a művész modern alkotásaival. Karácsondi Imrét határtalan kreativitás, óriási gyűjtő szenvedély hajtja, mely otthonát, környezetét is áthatja. Sajátos látásmódjával képes mindenben meglátni a művészetet és az esztétikumot, különleges technikáival pedig a befogadók számára is megfoghatóvá tudja tenni az alkotásokat.

Első verseskötete 1979-ben jelent meg, Minden álom és minden szerelem címmel. Második kötete Balladákra (versek) címmel látott napvilágot. Harmadik kötete 2004-ben Versárckén címmel

Kiállításai:

1990. november 23. Budapest - Vájt men blúz

1990. december 10. Eger - Ho Aoó-blúz

1991. január 15. Miskolc - Rudya Papa- Blúz

1991. január 30. Gyöngyös - Akinek nem blúza ne vegye magára

1991. október 12. Jászárokszállás - Puszi Amcsiból

1991. november 18. Salgótarján - Red Sziti-Blúz

1991. november 28. Szekszárd - Mit tartalmaznak az amcsi blúzek?

1992. március 14. Hatvan - Blúz and blues

1992. április 30. Eger - Etel nékje, ez már Amcsi?

1994. május 25. Pécel - Nehétfém (Hepibörszdéj) blúz

1995. augusztus 7. Gyöngyös - Vincellér-blúz

1997. június 7. Nagyréde - Muskátli- Blues

2000. november 15. Budapest - Originális fényművek és autentikus mütyörök

2002. április 13. Karácsond - Egy blues Karácsondnak

2004. július 6. Budapest - Gyökerek a természetből

2005. április 8. Törökszentmiklós - A természetből (gyökérképek, naturál-fényképek)
Lelkem üvegei - üvegeim lelkei (digitális üvegfotók)

2007. november 5. Hatvan - A természetből

2007. május 25. Hatvan - A természetből

2008. április 13. Tura - A természetből

2012. november 9. Gyöngyös - A hulladék-gyűjtő

2015. november 5. Gyöngyös - Bébi, ez egy blues a névnapomra

Karácsond monumentális emlékműve

05 Kulturális örökség

A Hősi emlékmű

3281 Karácsond, Hősök tere

„Tűrj el mindent, ami fáj Kinszenvedést és halált,
De el ne szenvedd, el ne tűröd Véred gyalázatát!”

(Vörösmarty Mihály)

A község közepén hajdan a „Déllő” terület el, az a hely, ahová az állatokat reggelente egybegyűjtötték, hogy innét induljanak a falut határoló legelőkre. Emellett ez volt az a hely is, ahol a törvény ellen vétőket deresre húzták.

Az I. világháborúnak számos karácsondi áldozata volt, ezért a két világháború közötti „boldog békeidőkben” a főleg veteránokból álló Karácsondi Frontharcos Egyesület úgy döntött, hogy emléket állít a hazáért elesett hős társaik tiszteletére. A kezdeményezés megvalósulását az elesettek hozzátartozói, több karácsondi ember pénzadománya, összefogása segítette elő. Így állíttatott Karácsond község önerőből, művészi kivitelben méltó hősi emlékművet Tözsér János Jászárokszállási kőfaragómesterrel.

Az avatásra 1940. május 20-án került sor. A szobrot Bene Mihály helyi plébános tábori mise közben szentelte fel és adta át. Vitéz Lassú István és Pecze János helyi lakosok ünnepi beszédet mondtak. Elismerően szóltak a szép hősi emlékműről és megköszönték Gyetvay Andor helyi gyógyszerésznek az építésfelügyelői munkáját. A község főjegyzője megőrzésre átvette az emlékművet, majd elhelyezték rajta a község koszorúját. Horczel Lajos, Beökönyi Ilona, Mattyasovszky örökösök, a hozzátartozók és a községből még sokan mások helyezték el a szobor előtt az emlékezés koszorúit.

A kommunizmus hatalomra törése után a történelmi Magyarország térképét is ábrázoló, turulos országzászló tartó rúddal ellátott emlékműre hányatott sors várt. A térkép fölötti „Így volt, így lesz!” feliratot eltávolították. A teret pedig, melyen az emlékmű áll, egyre nagyobb gaz verte fel és az eltűnt a sűrű növényzetben. Rehabilitációja területének kitakarításával kezdődött el a nyolcvanas években, majd a II. világháború és az '56-os hős karácsondiak nevei is felkerültek márványtáblájára. Köszönet illeti meg a hősi emlékmű megújításáért és újra avatásáért Balázs Ferenc, Debrei János, Debrei Mátyás, Farkas István, Juhász István, Mahunka Ferenc, Nagy Imre, László Ferenc, Répászky László, Szavas Béla és Virág Pál karácsondi polgárokat. 1989-ben ünnepélyes keretek között hatalmas tömeg jelenlétében újra avatták. Karácsond Hősi emlékműve méltóképpen tiszteleg katonahősei előtt.

Hősök szobra és országzászló.

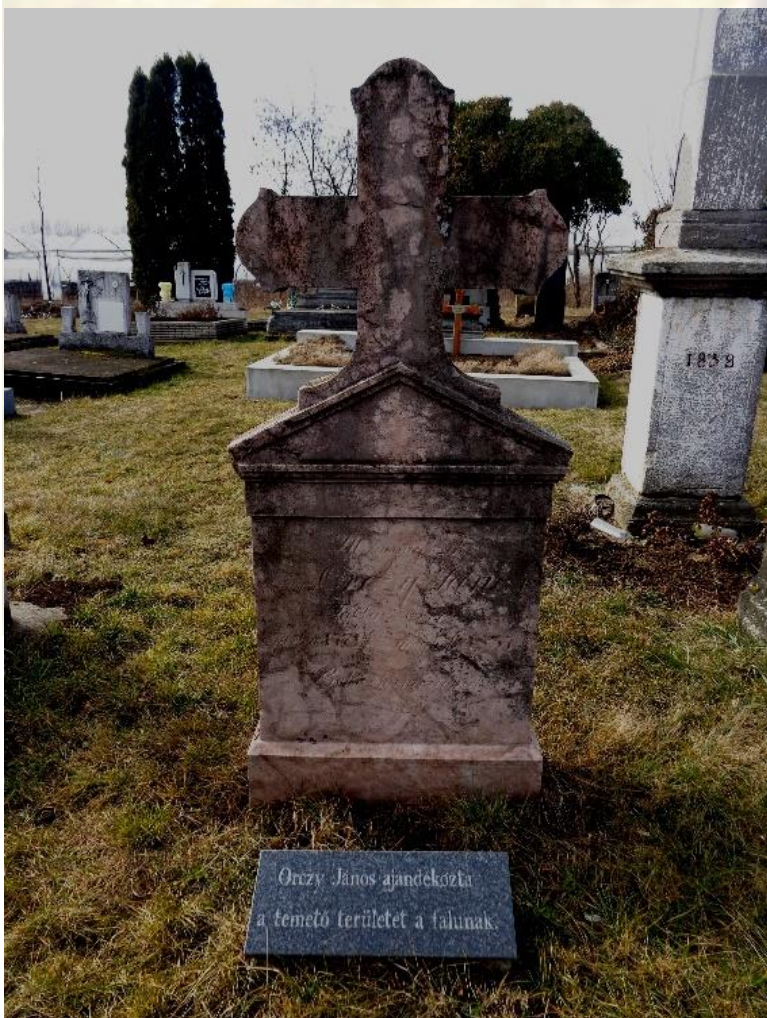
Védett sírok és emlékhelyek a temetőben

05 kulturális örökség

Védett sírok és emlékhelyek a temetőben
3281 Karácsond, Szabadság út (temető)

A község temetőjében több kiemelkedő személyiség nyugszik. Itt temették el a nemes Orczy Jánost, aki birtokából adományozta a temető területét a településnek. Itt nyugszik Puky Miklós, a '48-as forradalom és szabadságharc kormánybiztosa, akinek síremléke hátoldalán helyezték el Karácsond szabadságharcban elesett hőseinek emléktábláját. A község több kiemelkedő polgárának, Csiszár Dezső ezredesnek, Polyák Sándor jegyzőnek, Bene Mihály plébánosnak, Dr. Holis János plébánosnak, a templomot építtető Szabó Józsefnek és Erős Gedeonnak síremléke tartozik a temető védett sírjai közé.

Figyelmet érdemel a temetőben álló I. világháborús emlékmű és az 1938-ban állított kőkereszt. Példaértékű a régi kőből, fából, vasból készült keresztek összegyűjtésével és szép elrendezésével kialakított „sírjelkert”, mely a Községvédő- és Szépítő Egyesület tagjainak munkáját dicséri.

Az 1848/49-es szabadságharcban
résztevő karácsondi hős honvédek
emlékére

Balázs Antal	Kaszás Pál
Bálint Balázs	Kis János
Fehér András	Nagy János
Fehér József	Pecze István
Fehér Mihály	Tóth József
Tóth Mihály Miklós	

A malmok és a molnárok emlékére

05 Kulturális örökség

A Malomkö emlékmű

3281 Karácsond, József Attila út

Az emlékművet 2006-ban állította a Községvédő- és Szépítő Egyesület annak az emlékére, hogy ezen a helyen 1740 és 1975 között malom működött. Az első malom taposómalom volt, mely emberi, vagy állati erő meghajtással működött. Az 1900-as években váltotta fel a gépiüzemű hengermalom.

Az emlékművön egy eredeti darálókövet helyeztek el.

A Kossuth szobor

05 Kulturális örökség

Cseminiczky Zoltán Munkácsy-díjas
szobrászművész Kossuth szobra

3281 Karácsond, Szent István út 37.

Karácsond hajdani termelőszövetkezete Kossuth Lajos nevét viselte. A 80-as évek végén a vezetőség úgy döntött, hogy névadójának szobrot állíttat a TSZ iroda udvarán.

A mellszobor alkotója Cseminiczky Zoltán Munkácsy-díjas szobrászművész, aki kiemelkedő alakja a magyar szobrászatnak, melyet nemcsak városa, Balassagyarmat Pro Urbe díja, hanem Derkovits-, Horváth Endre-, Madách- vagy a Munkácsy-díjak fémjeleznek. A 80-as években indult szobrászati tevékenysége 1988 óta anyagválasztásának, a drótnak köszönhetően egyedülálló, csak Cseminiczkyre jellemző formai és tartalmi jelentést hordoz. A látható, értelmezhető és a transzcendens, felfoghatatlan létezés kutató gondolatébresztő drót szobrai szívesen fogadják határon belül és határon túl Szegedtől Párizsig, köztéri szobrai megtalálhatók Európa számos településén Terénytől a felvidéki Rózsahegyen át az itáliai Belgiratéig... és Karácsondon is.

A 20 éves Mikulásház

05 Kulturális örökség

A karácsondi Mikulásház

3281 Karácsond, Hősök tere 1.

Településünk védőszentje Szent Miklós, ezért született meg 20 évvel ezelőtt a gondolat, hogy az itt élő gyermekek számára váljon ez a nap emlékezetessé, adjon nekik az ünnephez kötődő maradandó élményeket. Az ötletadók Juhász István helytörténész és Juhász Gáborné művelődésszervező voltak. A Mikulásháznak a művelődési ház ad otthont. Évek óta itt épül fel a kicsiny erdei házikó a község lakóinak jóvoltából egy fenyőerdő közepén.

2011-ben a térségben elsőként látogatott Karácsondra a finn mikulás, Joulupukki, aki a messzi lappföldi városból, Rovaniemi-ből repült hozzánk. A Mikulásház történetében ez volt a leglátogatottabb rendezvény, több száz embert boldoggá téve.

A gyerekek évről-évre örömmel készülnek a varázslatos meseerdőben elhelyezett Mikulásház meglátogatására, ahol a Mikulás várja őket kedves szavakkal és szaloncukorral. A Mikulásházban mesesarok, kézműves és mézeskalács készítő foglalkozás, Mikulásposta, Manóbüfé várja a gyerekeket. Volt már itt Manó cukrászda, szaloncukor készítő műhely, mézeskalács sütőde és rendszeres vendég volt a Mikulás mellett a meséből ismert Holle anyó.

Az óvodai, iskolai csoportok pedig zenés meseelőadást is megtekinthetnek a Mikulás társaságában.

A népzenei találkozók hagyománya

05 Kulturális örökség

A népzenei találkozók hagyománya
3281 Karácsond, Hősök tere 1.

A Karácsondi szüret idejére eső „Érik a szőlő” Népzenei Találkozó megrendezése negyedszázados múltra tekint vissza. 1973-ban alakult meg a Karácsondi Népdalkör. Tagjai szinte ettől kezdve vesznek részt különböző hazai népzenei találkozók, fesztiválok, és ők váltak a helyi találkozók lelkes kezdeményezőivé, szervezőivé is. Eleinte inkább a környékbeli kórusok, népzénészek találkoztak szüret idején a Karácsondon. Később állandó szereplőként a budapesti Bognár Ferenc citeraművész és zenekara is állandó résztvevője lett a találkozóknak.

Ma már az észak-magyarországi régió egészéről megjelennek itt a népdalok előadói, kedvelői. A leggyakrabban az „Érik a szőlő” néven szervezett rendezvény fellépőinek száma 2016-ban meghaladta a 200 főt, és a program kísérő - szüreti hagyományokat felelevenítő - rendezvényei is sok érdeklődőt vonzottak a településről és környékéről.

A község és a helyi közösségek számára egyaránt alkalmat ad e rendezvény arra, hogy megmutassák dalaikat, helyi szüreti hagyományaikat, településük értékeit és nem utolsósorban vendégszeretetüket.

A karácsondi vasutasélet emlékei

05 kulturális örökség

A karácsondi vasutasélet emlékei

1856-ban megalakult a Tiszavidéki Vasúttársaság, amelynek tervezetében szerepelt a Pest-Miskolc fővasút vonalának a megépítése is. A fővonal Gyöngyösön keresztül haladt volna Karácsond felé. A karácsondi képviselő-testület leszavazta a vonal kiépítését, mondván a házak tetején lévő zsúptető a gőzös szikrájától meggyullad. A lakosság is ellenállt földjeik kisajátítása miatt. 1868-ban Weikersheim vállalkozó a falutól 1 km-re a régi postaút mentén építette Hatvan és Füzesabony között a vasútvonalat. 1870-ben a Magyar Királyi Államvasutak üzemeltetője Karácsondon állomást és benne jegyváltó pénztárat nyitott. Ez időtől a vasút munkát adott sok itteni ember számára. Az őrházak szolgálati lakásként is megfeleltek. Az 1900-as években nagy vonzása volt a vasútnak. A bekerülés legtöbbször ajánló útján történt. Karácsondot Adáccsal és Ludassal együtt vasutas községeknek ismerték. A község lakosságából kikerült vasutas szinte az ország egész területén teljesített szolgálatot. 1913-ban megépítették az emeletes állomást és az emeleten a szolgálati lakást, majd kiterő sínpárt fektettek le. Építettek raktár épületet is. A fővonal vasútállomásához keskeny nyomtávú gazdasági, „lóüzemű”, vagy kisvasút (kutyavasút) épült. Ez volt a Beretvás Endre féle uradalom mezei vasútvonala, az uradalom és a Kassa-Budapest fővasútvonal között, melyet tej és cukorrépa szállítására használtak. 1945 után a kisvasút hosszú szakaszán felszedték a síneket és a talpfákat eltűzelték. Az 1948-as államosítás után a kisvasútvonal meg is szűnt. A fővasútvonalat 1944-ben a németek megrongálták, a sínpárokat, és a talpfákat felszaggatták. A háború után kerültek helyreállításra a távírdával együtt. 1960-ban korszerűsítették a vasutat, és azóta villanymozdonyok járnak a sínpárokon. Karácsondon az állomásfőnök Tábi Pál, a raktáros és árukiadó Mahunka Ferenc és Bordás József volt.

Mára csak emlékei maradtak a karácsondi vasutas életnek. Az állomás épületét lebontották, három sínpár közül egyet felszedtek.

Emlékek a múltból

05 Kulturális örökség

Tárgyi emlékek Karácsond múltjából

A történelmi források legszínesebb és leggazdagabb csoportját a tárgyi források jelentik, amelyek fizikai mivoltukban hordozzák a történelem megismerését szolgáló információt. Karácsondon többen gyűjtik ezeket az emlékeket. A legrégebbi tárgy egy avar kori edény Juhász István gyűjteményéből. Emellett megtalálhatók nála a hajdani karácsondi birtokosok kastélyainak berendezési, használati tárgyai, asztalka, szék, sétatálcák. Virág Pál őrzi Mattyasovszky Miklós tájékpipáját, Debrei Mátyás pedig az 1855-ből ránk maradt tulipános ládát. A paraszti élet megőrzött tárgyai közül találhatók a gyűjteményekben viseleti darabok, mint az 1858-as cifraszűr, cserépedények, szerszámok is. A településen többen gyűjtik a régi fotókat, családi és községi jeles ünnepekről, a falu mindennapi életéről.

A történelem sok korszakát csak tárgyi források segítségével ismerhetjük meg. A község múltjának, az itt élő emberek életének megismeréséhez, gyökereink megőrzéséhez fontos ezek megismerése, katalogizálása, bemutatása és széleskörű népszerűsítése.

Az óvodai nevelés 100 éve

05 kulturális örökség

Az óvodai nevelés 100 éve

3281 Karácsond, Szent István út 38.

„A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezze.”

Az 1800-as évek végén Karácsond község közel 2000 lakosú település, ahol a fő megélhetést a mezőgazdaság jelentette. Ez a munka kora tavasztól késő őszig lefoglalta a felnőtteket, gondot jelentett a gyerekek elhelyezése. A szülők kérésére állami segítséggel és a képviselő-testület által megszavazott pénzből nyitotta meg kapuját az állandó Menedékház 1898 márciusában 49 kisgyermekkel és 1 óvónővel, 1910-től munkáját egy dajka is segítette. 1921-től fokozatosan nőtt a gyerekek száma az óvodában. 2 év elteltével már 2 gyermekcsoport működött. Az 1950-es évektől már minden nap rendszeresen voltak foglalkozások a gyermekcsoportokban. 1953-tól működik a Szülői Munkaközösség is. Ez az év jelentős mérföldkő az intézmény életében, hiszen ekkor szerveződött a Napközi Otthonos Óvoda, amely megoldotta a gyermekétkeztetést és az egész napos ellátást. 1966 szeptemberétől az intézmény önállósult, levált az iskolától. A hatvanas években sok nehéz pillanat volt életükben, hiszen meg kellett felelni az akkori elvárásoknak. A gyermekszeretet, a pedagógiai tudatosság, a szülői házzal való jó kapcsolat volt akkor is a legfontosabb számukra. A módszertani szabadság messze elkerülte őket, mégis arra törekedtek, hogy az egyéni bánásmód a differenciális elve érvényesüljön, figyelembe vették a család körülményeit, a gyermekek fejlettségét. 1972-től az óvodai nevelés programja vált alapdokumentummá. Testületük „Óvodai KRESZ – Oktatáshoz” című segédletet állított össze, melyet a megyei Közbiztonsági Tanács a megye összes óvodájába eljuttatott. Körülményeik egyre javultak, eszköztáruk bővült. Az óvónőképzőkből egyre több óvónő jelölt érkezett gyakorlatra hozzájuk. A 70-es években a gyerekek létszáma egyre gyarapodott. 1975-ben két csoportszobával és a konyha áthelyezésével modern, a kor igényeit kielégítő óvodává vált az intézmény. 1977-től már minden 5 éves gyereket fel tudtak venni. A szomszédos családi ház megvásárlásával lehetővé vált az ötödik csoport megnyitása, és az udvar bővítésével egy tágas tér biztosítása. 1981. szeptember 1-jén 5 csoportos óvoda lett, a beírt gyermeklétszám 136 fő volt. 1985-től az új oktatási törvény szellemében végezték munkájukat. 1990-től az óvoda fenntartó a községi önkormányzat. Anyagi lehetőségeihez mérten szépült az óvoda, az eszközök gazdagodtak, a gyermekek fejlesztését, fejlődését tartják szem előtt.

70 éve pinpongoznak Karácsondon

06 Sport

A karácsondi asztaliteniszezés 70 éve
3281 Karácsond, Szent István út 40.

Karácsond asztalitenisz szakosztálya 1954-ben néhány lelkes fiatal összefogásával alakult. A szakosztály munkáját kezdettől fogva évtizedeken át az alapító játékosok egyike, Birkás István irányította, aki a közelmúltig tagja volt a Megyei Asztalitenisz Szövetségnek, szervezte a megyében a férfi csapatbajnokságokat, rendezte a különböző megyei szintű szpartakiád versenyeket. Aktív versenyző korában legeredményesebb játékosa volt Karácsond csapatának, hiszen több tucatnyi első és számtalan érmes helyezést ért el versenyzői pályafutása során. Szinte nagypapa korában, 1988-ban a Testnevelési Főiskolán tanári és sportmenedzseri diplomát szerzett. Az általa mintegy öt évtizedig irányított szakosztály Heves Megye egyik legerősebb szakosztályaként meghatározójává vált a megyei asztalitenisz életnek. A sikeres megyei éveket követően Karácsond férfi csapata 1985-től folyamatos résztvevője volt a Nemzeti Bajnokságnak és 4 évig eredményesen szerepeltek az NBII-esek mezőnyében is. Karácsond asztaliteniszezői ezen hosszú időszak alatt mintegy 170 településen (Budapest, Soprontól-Nyírbátorig, Balassagyarmattól-Makóig, Pécestől-Ózdig) megfordulva, eredményes és sportszerű játékkal ismertté tették a községet, öregbítették annak hírnevét.

Közel tíz évvel ezelőtt elhunyt csapattársuk, Kárpáti István, „Öcsi” emlékére megalapították a Kárpáti Kupát. Azóta minden évben a „Karácsondi Nyár” községi közösségi rendezvény keretében rendezik meg nyílt asztalitenisz bajnokságukat a Gönczy Pál Katolikus Általános Iskola tornatermében. A kupán korosztálytól függetlenül játszhatnak egymással a legfiatalabb és a legidősebb játékosok is. A versenyen egyéni és páros versenyszámokban állhatnak asztalhoz a sportolók. Az elmúlt évben rekordot döntöttek, összesen 50 fő NB 2. NB 3., Megye I., és Megye II. osztályokban versenyző asztaliteniszező érkezett Karácsondra Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Nógrád megyékből, valamint a fővárosból.

A szakosztály jelenlegi vezetője: Füleki Péter, akinek irányításával Karácsond ötödik éve játszik két csapattal a megyei I. és II. bajnokságban. Jelenleg mindkét csapat a tabella közepén helyezkedik el.

A Barczy tó és a Büge

07 Természeti környezet

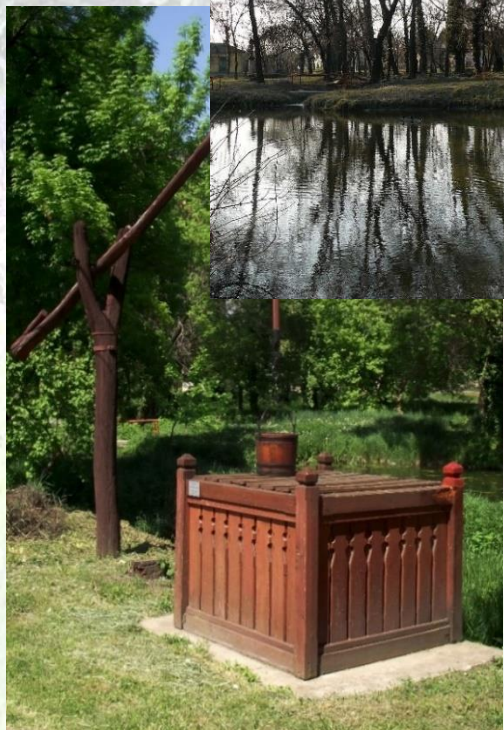
A Barczy tó és környéke

3281 Karácsond, József Attila út

„Karácsondnak a temploma körül oly források létezének, melyek még ama legnagyobb szárazságok idején sem apadtának el soha. A falu eme vizet Bügének nevezé és igen sok célra hasznosítja.”

A karácsondi templomnál egy százötven méteres területen hét forrás található. Egy írásos anyag az 1800-as évek elejéről a fenitek szerint említi. Dokumentumok maradtak még fenn egyházi levelezésekből, melyek a vízelvezetés igényéről szólnak. A mocsaras területen álló templom a sár miatt ugyanis időnként nehezen volt megközelíthető a hívők számára. A vizek első tényleges szabályozását és egy vízgyűjtőként szolgáló tó kialakítását Barczy Mátyás, Karácsond akkori papja kezdeményezte 1949-ben. A plébános egyeztetett a község hivatalos embereivel, majd a templomban kihirdette, hogy a lakosság segítségével a templom körül árkokat ásnak a források vizének elvezetésére. A bő vízhozamú forrás helyén egy tavat is ásnak, amiben nyáron fürödni is lehet. Nagy megmozdulás követte a plébános úr felhívását. A tó kiásása után a tó medrének szélét kövekkel rakták ki és fehérre meszelték. A környéket is rendezték, a köré ültetett fákkal kellemes ligetet alakítottak ki. Mindez évekig tartó nehéz munka volt. A megépített tavat „Barczy tónak” nevezték el, a templom melletti ligetet pedig „Barczy erdőnek” említik az írások.

2016 nyarán ismét elkezdődött a Barczy-tó és a vizét elvezető árok medrének kitakarítása. A munkálatok több szakaszban valósultak meg. A községi önkormányzat célja a szakszerű vízelvezetés kiépítése mellett egy tiszta, rendezett tópart és egy kellemes pihenő park kialakítása a település központjának közelében.

A Csókás tanya

08 Turizmus és vendéglátás

A Csókás Birtok - Vendégház, Borászat, Pálinkafőzde
3281 Karácsond, külterület

"Rusztikus vidéki birtokunk gyönyörű szőlőültetvények között terül el a Mátraalján. Célunk, hogy a birtokon szerzett élmények mentén az idelátogató vendégeink megtapasztalhassák a tevékeny, vidéki élet varázsát. Szeretnénk megmutatni minél több embernek, milyen illata van a frissen sült kenyérnek, az erjedő mustnak, az első saját pálinkának. Számunkra ezek az élmények adják az erőt a mindennapokhoz és szeretnénk, ha ezt mások is magukkal tudnák majd vinni."

(Dr. Nagy Tibor)

Oklevelekben 1504-től olvashatunk róla. Előbb Visontához, majd Karácsondhoz tartozott, utána a Gyöngyös-Domoszlói Állami Gazdasági üzemegysége volt. 1951. március 31-től Csókásra helyezték a gazdaság központját. Az igazgató és a politikai helyettese a varjasi részben kapott helyet. A csókási kastély földszinti részét irodának alakították ki, az emeleti része a vezetők szállása lett. Csókáson létesült üzemi konyha és kerékgyártó részleg is. A régi istállók mellé új tehénistállókat építettek, a kastély és ispánlakás alatt lévő pincéhez Varjason szőlőfeldolgozót és új munkásszállást illesztettek.

A másfél hektáros birtok Karácsond határában található. 1820 körül a habsburgok hadászati térképén már rajta volt a tanya, Csókás pusztá néven. A telek határai a mai napig nem változtak és a fennmaradt épületeket felújították és használják. Több évtizede működik a birtokon borászat, pálinkafőzde pedig 20 éve. A borhoz felhasznált szőlőt a tanyát körülvevő saját tőkékről biztosítják, a pálinkához felhasznált alapanyagot is saját termesztésű gyümölcsök alkotják. A pálinkafőzde sajátossága, hogy a lepárláshoz szükséges hőt egy régi gőzmozdony kazánja adja.

Három éve Dr. Nagy Tibor tulajdona. A birtokon található 20 fős vendégház egész évben fogadja a pihenni, szórakozni vágyókat.

A Karácsondi Lovasiskola

08 Turizmus és vendéglátás

A Karácsondi Lovasiskola

3281 Karácsond, Petőfi út 5., 13., 1699 hrsz.

A lovasiskolát 2009-ben alapították. Fő célkitűzésük, hogy minél többen megismerkedhessenek a lovakkal, ezekkel a csodálatos állatokkal, valamint a lovaglás, lovakkal való foglalatosság nyújtotta élményekkel. A lovasiskolában a Semmelweis Egyetem Testnevelés- és Sporttudományi Karán végzett, pedagógus végzettséggel rendelkező, diplomás lovaskultúra oktatók tartják a foglalkozásokat. Ez a garancia arra, hogy kicsik és nagyok elsajátíthassák a szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket, hogy később önfeledten élvezhessék e csodálatos sport nyújtotta örömeit. Az oktatást minden esetben az oktatási célnak megfelelő képzettségű lovon és pónin végzik annak érdekében, hogy a lovas biztonságosan átültethesse megszerzett elméleti tudását a gyakorlatba. A lovaglás oktatását 4 éves kortól végzik, felső korhatár nincs. Családias környezettel várják a kikapcsolódni, sportolni vágyókat. Tevékenységük végzéséhez jelenleg rendelkezésre áll egy lovasudvar istállókkal, homokos karámokkal, illetve egy szabványos, 20 m átmérőjű homokos talajú körkarámmal. Lovaspályáik egy 2,7 hektáros, rézsűfalakkal határolt, rendkívüli területi adottságú homokos területen kerültek kialakításra. Jelenleg egy 30-szor 40 méteres homokos talajú lovaspályával rendelkeznek, melyet 40-szer 70 méteresre bővítenek. Továbbá kialakítás alatt van egy önálló 20-szor 60 méteres négyszög és egy szabványos 110 m hosszú lovasíjász pálya. Terveik között szerepel egy futóistálló kialakítása 2,2 hektáros legelővel, karámrendszerrel, ahol a lovak természetközeli tartását tudják megvalósítani. Kialakítás alatt van egy lovas vendégház a szükséges szociális helyiségekkel, társalgóval, mely a társasági életet és a megrendezésre kerülő táborok lebonyolítását hivatott szolgálni. Távlati terveik között szerepel még egy fedeles lovarda kialakítása az egész éves zavartalan működést elősegítendő.

A lovarda Karácsond belterületén helyezkedik el, Gyöngyös felől közelítve a falu szélén. Autóval és busszal is könnyen megközelíthető, hiszen két buszmegálló is közvetlenül a terület mellett található. Lovardájuk jogosult a "Biztonságos Lovarda" cím viselésére, hiszen - Magyarországon elsőként - oktatóik megszerezték a nemzetközileg elismert "Lovardai balesetvédelem- és elsősegély nyújtás" képesítést. Oktatóik díjlovaglásban és lovastornában regisztrált edzők, évről-évre részt vesznek továbbképzésen.

A Karácsondi Lovarda a következő szolgáltatásokkal várja vendégeit: lovaglás vezetett lovon, futószáras oktatás, osztálylovaglás, egyéni lovasoktatás (rekreáció, sport), elméleti oktatás, lovastorna, prevenciós tartásjavítás, mozgásterápia lóháton, iskolai lovasprogramok, tereplovaglás, íjászat, tábor, lovas napközi, vendégház, rendezvényszervezés, ló értékesítés, lószállítás és tenyésztés.

Értékgyűjtés Karácsondon

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény

1.§ (1) „E törvény alkalmazásában: {...}

i) **nemzeti érték:** a magyarság és a magyarországi államalkotó nemzetiségek tevékenységéhez, termelési kultúrájához, tudásához, hagyományaihoz, a magyar tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték vagy termék, illetve a tájhoz és élővilághoz kapcsolódó materiális vagy immateriális javakat magába foglaló tájérték, amely tanúskodik egy emberi közösség és az adott terület történelmi kapcsolatáról;

l) **települési értéktár:** a települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény.

3. § (1) A települési önkormányzat települési értéktárat hozhat létre.

(2) A települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely – az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint – azonosítja a településen fellelhető nemzeti értékeket, létrehozza a települési értéktárat és nyilvántartás céljából megküldi azt a Megyei Értéktár Bizottság részére.

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet

6. § (1) A helyi önkormányzat közigazgatási területén fellelhető, illetve az ott létrehozott nemzeti érték felvételét a települési, tájegységi vagy megyei értéktárba bárki írásban kezdeményezheti az adott érték fellelhetőségének helye szerint illetékes önkormányzat polgármesteréhez, illetve a megyei közgyűlés elnökéhez címzett javaslatában.

Karácsond Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 81/2016. (05.27.) önkormányzati határozata szerint a települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt, Települési Értéktárat hoz létre. A képviselő-testület a Települési Értéktár Bizottság elnökének: Juhász Istvánt, tagjainak, Tóthné Herczeg Évát és Virág Pált választotta meg.

Az Értéktár Bizottság az Ady Endre Művelődési Házban működik. Itt kérhetik az értéktárba jelöléshez a javaslati lapokat.

Megjelent a nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására kiírt HUNG-2016 pályázati program keretében:

„Értéktár Karácsondon közösségi összefogással”

szerkesztette és összeállította: Petrovics Éva

lektorálta: Juhász István

felelős kiadó: Földi Csaba polgármester

Karácsond Községi Önkormányzat, Karácsond, 2017.

ISBN 978-963-12-5947-6